

فہرست مضامین

نمبر شمار	نام مضامین	صفحہ
۱	ہمدردی پر ایک کلمہ	۱
۲	ایڈریس باشندگان دہلی بحضور وائسرائے	۱۱
۳	تقریر جلسہ تعزیت حکیم محمود خاں	۱۳
۴	تقریر بر موقعہ اجلاس اول ندوۃ العلماء	۱۴
۵	علیگندھ کالج میں ایک تقریر	۳۰
۶	تقریر متعلق اصلاح و ترقی مسلمانان پانی پت	۳۲
۷	تقریر متعلق تجویزہ مسلم یونیورسٹی	۴۰
۸	تقریر متعلق وکٹوریہ میموریل لائبریری پانی پت	۶۲
۹	تقریر صدارت	۶۸
۱۰	سر سید مہم	۹۳
۱۱	اجلاس کراچی کی آخری تقریر	۱۱۶
۱۲	تقریر بر موقعہ عطائے خطاب حکیم اجل خاں	۱۱۹

فہرست تقریظات حالی

نمبر شمار	نام کتاب جس تقریر ربط کی گئی	صفحہ
۱	تاریخ ہندوستان مؤلفہ شمس المصباح مولانا ذکار اللہ	۱۲۵
۲	اقوام المسالک	۱۳۱
۳	نیرنگ خیال	۱۳۸
۴	آب حیات	۱۴۲
۵	منطق استقرائی	۱۵۲

صفحہ	نام کتاب جس پر ترقی کی گئی	نمبر شمار
۱۵۵	منتہی العروض	۶
۱۵۷	فرہنگ آصفیہ	۷
۱۶۲	گلستان ناگری	۸
۱۶۲	سیرۃ النعمان	۹
۱۶۹	انوار الاخلاق	۱۰
۱۷۱	رسالہ "ادیب"	۱۱
۱۷۲	انشائے نور احمد	۱۲
۱۷۳	دیوان انور	۱۳
۱۷۸	معلم الشطرنج	۱۴
۱۸۱	رسالہ "معارف"	۱۵
۱۸۲	قوانین دولت	۱۶
۱۸۴	فلسفۃ تعلیم	۱۷
۱۸۵	رسالہ "اتحاد"	۱۸
۱۸۶	رسالہ "آفتاب"	۱۹
۱۸۷	سوانح عمری حضرت محمد صلع	۲۰
۱۸۹	قصائیف نواب عزیز جنگ بہادر	۲۱
۲۹۸	خطوط امیر احمد مینائی	۲۲
۲۰۱	تسخیر شوہر	۲۳
۲۰۲	حیات النذیر	۲۴
۲۰۷	رسالہ "اردو"	۲۵
۲۰۹	خفاۃ جاوید	۲۶
۲۱۳	کلیاتِ دلیہ	۲۷

۱۔ ہمدردی "پرایک لکچر"

مولانا کا یہ لکچر "دہلی سوسائٹی" کے عظیم انسان جلسہ واقع ۲۱ اپریل ۱۹۷۷ء میں ہوا تھا۔ اور "انجمن مفید عام تصور" کی طرف سے جو ماہوار رسالہ شائع ہوتا تھا اُس کے ماہ اپریل ۱۹۷۷ء کے پرچے میں چھپا تھا۔

یہ جلسہ مبارک جس میں مختلف قوموں کے ممتاز اہلِ القدر آدمی جمع ہیں اور ظاہر اُن کا شریف لانا کسی ذاتی غرض کے لئے نہیں معلوم ہوتا، انسان کی اُس خصلت کا ایک عمدہ نمونہ ہے جس پر محکمہ اس وقت بحث کرنی منظور ہے، اور جو آج کل ہمدردی کے نام سے شہر ہے۔ ہمدردی کا لفظ ہم اور درد دو فارسی کلموں سے مرکب ہے۔ درد کے معنی دکھ اور تکلیف کے ہیں اور ہم کا لفظ اشتراک کے معنی دیتا ہے۔ پس ہمدردی کے لفظ سے دو یا کئی شخصوں کا دکھ اور تکلیف میں شریک ہونا ظاہر ہوتا ہے، خواہ ارادہ سے ہو خواہ بے ارادہ، مگر آج کل کے استعمال میں ہمدردی سے وہ شرکت مراد لیجاتی ہے جو ارادہ سے کیجائے مثلاً ایک شخص بیمار ہے اور دوسرا جسم یا محبت سے اُس کی دوا دارد کرتا ہے، تو دوسرے کو پہلے کا ہمدرد کہیں گے۔

ہمدردی جس قسم کی بحث فلاسفی میں کی گئی ہے اُس کا ذکر کرنا شاید اس موقع پر مناسب نہ ہوگا۔ پس میں اُس کی ماہیت بیان کرنے کی نسبت زیادہ تر اُس کے نتائج سے بحث کروں گا۔ اگر یہ بات سچ ہے کہ تمام انسان اہل میں ایک ہی درخت کی مختلف شاخیں اور ایک ہی دریا کے مختلف شعبے ہیں تو یہ ضرور ماننا پڑے گا کہ تمام انسان ایک دوسرے کی ہمدردی

کے ذمہ دار ہیں، اور ہر شخص مصیبت کی حالت میں اپنے بچوں سے مدد لینے کا استحقاق رکھتا ہے۔ کون ہر جو اس بات سے انکار کرے گا کہ بھائی کو بھائی سے ایک تعلق ہر جو ایک کو دوسرے کی ہمدردی پر مجبور کرتا ہے۔ پھر کیا وجہ ہے کہ اُن بھائیوں کی اولاد میں اُس ہمدردی کا کوئی حصہ باقی نہ رہے۔ بیشک جب تک کہ باپ کے خون کا قطرہ اولاد کی رگ و پے میں باقی ہے ہمدردی کا رشتہ کبھی منقطع نہیں ہو سکتا۔ ہمدردی اور حیوانات میں بھی پائی جاتی ہے۔ بچوں کو ایک مدت تک پرورش کرنا، اُن کے لئے غذا، ہم بچپانی، تا بمقدور ان کو دشمن کے حملہ سے بچانا سب جانوروں کی عام فطرت ہے۔ اس کے سوا عام ہمدردی بھی اُن میں کبھی گئی ہے۔ جنگلی لٹخن کا غول جب کسی کھیت میں اترتا ہے اور وہاں کسی طرح کا کھنکھانہ نہیں پاتا تو سب کے سب ایک صف باندھ کر دانہ چنگٹے ہیں۔ مگر اُن میں سے ایک ایک بطخ نوبت بہ نوبت اپنے بچوں کی چوسنی کرتی ہے اور جب تک پہرہ دیتی رہتی ہے ایک دانہ نہیں کھاتی چوٹا جب کہیں اناج کا ذخیرہ پاتا ہے تو کبھی تن پروری نہیں کرتا بلکہ اُسی وقت اپنے بچوں کو خبر دیتا ہے اور تھوڑی سی دیر میں لاکھوں چوٹیوں کو وہاں جمع کر دیتا ہے۔ اسی طرح اور مثالیں بھی پائی جاتی ہیں۔ اس سے دو باتیں ثابت ہوتی ہیں ایک یہ کہ ہمدردی انسان کی طبیعت میں بھی ضرور رکھی گئی ہے۔ کیونکہ جو خوبیاں قدرت نے اور حیوانات کو عنایت کی ہیں انسان اُن کا زیادہ تر شوق ہے۔ دوسرے یہ کہ ہمدردی ایک قدرتی خاصیت ہے جو بغیر تعلیم اور اکتساب کے انسان کی طبیعت میں خود بخود جو شش پرتی ہے کیونکہ اگر ایسا نہ ہوتا تو اور حیوانات میں جو عقلی تعلیم سے بالکل محروم ہیں اس کا وجود ہرگز نہ پایا جاتا۔

ہمدردی انسان میں اس لئے پیدا کی گئی ہے کہ کارخانہ دنیا کا انتظام برہمن نہ ہونے پائے کیونکہ انسان اپنی ضروریات میں ایک دوسرے کے محتاج ہیں، ایک کی گاڑی دوسرے کی مدد کے بغیر نہیں چل سکتی۔ سب سے زیادہ حقیر حلال خور کی قوم سمجھی گئی ہے مگر وہ بھی ایسی ضروری جماعت ہے جس کے بغیر دنیا کا کام نہیں چل سکتا۔ پس اگر انسانوں میں ہمدردی نہ ہو تو یہ تمام

ۛۛۛ

تیسرے (۵۱) نمبر کے کمرے (۷۱) شریعت (۷۲) سنی (۷۳)
 کٹر شریعت (۷۴) کٹر کمرے (۷۵) کٹر کمرے (۷۶) کٹر کمرے (۷۷)
 کٹر کمرے (۷۸) کٹر کمرے (۷۹) کٹر کمرے (۸۰) کٹر کمرے (۸۱)
 کٹر کمرے (۸۲) کٹر کمرے (۸۳) کٹر کمرے (۸۴) کٹر کمرے (۸۵)

[illegible]

۱- کتب تخریفات (۱) (۲) (۳) (۴) (۵) (۶) (۷) (۸) (۹) (۱۰) (۱۱) (۱۲) (۱۳) (۱۴) (۱۵) (۱۶) (۱۷) (۱۸) (۱۹) (۲۰) (۲۱) (۲۲) (۲۳) (۲۴) (۲۵) (۲۶) (۲۷) (۲۸) (۲۹) (۳۰) (۳۱) (۳۲) (۳۳) (۳۴) (۳۵) (۳۶) (۳۷) (۳۸) (۳۹) (۴۰) (۴۱) (۴۲) (۴۳) (۴۴) (۴۵) (۴۶) (۴۷) (۴۸) (۴۹) (۵۰) (۵۱) (۵۲) (۵۳) (۵۴) (۵۵) (۵۶) (۵۷) (۵۸) (۵۹) (۶۰) (۶۱) (۶۲) (۶۳) (۶۴) (۶۵) (۶۶) (۶۷) (۶۸) (۶۹) (۷۰) (۷۱) (۷۲) (۷۳) (۷۴) (۷۵) (۷۶) (۷۷) (۷۸) (۷۹) (۸۰) (۸۱) (۸۲) (۸۳) (۸۴) (۸۵) (۸۶) (۸۷) (۸۸) (۸۹) (۹۰) (۹۱) (۹۲) (۹۳) (۹۴) (۹۵) (۹۶) (۹۷) (۹۸) (۹۹) (۱۰۰) (۱۰۱) (۱۰۲) (۱۰۳) (۱۰۴) (۱۰۵) (۱۰۶) (۱۰۷) (۱۰۸) (۱۰۹) (۱۱۰) (۱۱۱) (۱۱۲) (۱۱۳) (۱۱۴) (۱۱۵) (۱۱۶) (۱۱۷) (۱۱۸) (۱۱۹) (۱۲۰) (۱۲۱) (۱۲۲) (۱۲۳) (۱۲۴) (۱۲۵) (۱۲۶) (۱۲۷) (۱۲۸) (۱۲۹) (۱۳۰) (۱۳۱) (۱۳۲) (۱۳۳) (۱۳۴) (۱۳۵) (۱۳۶) (۱۳۷) (۱۳۸) (۱۳۹) (۱۴۰) (۱۴۱) (۱۴۲) (۱۴۳) (۱۴۴) (۱۴۵) (۱۴۶) (۱۴۷) (۱۴۸) (۱۴۹) (۱۵۰) (۱۵۱) (۱۵۲) (۱۵۳) (۱۵۴) (۱۵۵) (۱۵۶) (۱۵۷) (۱۵۸) (۱۵۹) (۱۶۰) (۱۶۱) (۱۶۲) (۱۶۳) (۱۶۴) (۱۶۵) (۱۶۶) (۱۶۷) (۱۶۸) (۱۶۹) (۱۷۰) (۱۷۱) (۱۷۲) (۱۷۳) (۱۷۴) (۱۷۵) (۱۷۶) (۱۷۷) (۱۷۸) (۱۷۹) (۱۸۰) (۱۸۱) (۱۸۲) (۱۸۳) (۱۸۴) (۱۸۵) (۱۸۶) (۱۸۷) (۱۸۸) (۱۸۹) (۱۹۰) (۱۹۱) (۱۹۲) (۱۹۳) (۱۹۴) (۱۹۵) (۱۹۶) (۱۹۷) (۱۹۸) (۱۹۹) (۲۰۰) (۲۰۱) (۲۰۲) (۲۰۳) (۲۰۴) (۲۰۵) (۲۰۶) (۲۰۷) (۲۰۸) (۲۰۹) (۲۱۰) (۲۱۱) (۲۱۲) (۲۱۳) (۲۱۴) (۲۱۵) (۲۱۶) (۲۱۷) (۲۱۸) (۲۱۹) (۲۲۰) (۲۲۱) (۲۲۲) (۲۲۳) (۲۲۴) (۲۲۵) (۲۲۶) (۲۲۷) (۲۲۸) (۲۲۹) (۲۳۰) (۲۳۱) (۲۳۲) (۲۳۳) (۲۳۴) (۲۳۵) (۲۳۶) (۲۳۷) (۲۳۸) (۲۳۹) (۲۴۰) (۲۴۱) (۲۴۲) (۲۴۳) (۲۴۴) (۲۴۵) (۲۴۶) (۲۴۷) (۲۴۸) (۲۴۹) (۲۵۰) (۲۵۱) (۲۵۲) (۲۵۳) (۲۵۴) (۲۵۵) (۲۵۶) (۲۵۷) (۲۵۸) (۲۵۹) (۲۶۰) (۲۶۱) (۲۶۲) (۲۶۳) (۲۶۴) (۲۶۵) (۲۶۶) (۲۶۷) (۲۶۸) (۲۶۹) (۲۷۰) (۲۷۱) (۲۷۲) (۲۷۳) (۲۷۴) (۲۷۵) (۲۷۶) (۲۷۷) (۲۷۸) (۲۷۹) (۲۸۰) (۲۸۱) (۲۸۲) (۲۸۳) (۲۸۴) (۲۸۵) (۲۸۶) (۲۸۷) (۲۸۸) (۲۸۹) (۲۹۰) (۲۹۱) (۲۹۲) (۲۹۳) (۲۹۴) (۲۹۵) (۲۹۶) (۲۹۷) (۲۹۸) (۲۹۹) (۳۰۰) (۳۰۱) (۳۰۲) (۳۰۳) (۳۰۴) (۳۰۵) (۳۰۶) (۳۰۷) (۳۰۸) (۳۰۹) (۳۱۰) (۳۱۱) (۳۱۲) (۳۱۳) (۳۱۴) (۳۱۵) (۳۱۶) (۳۱۷) (۳۱۸) (۳۱۹) (۳۲۰) (۳۲۱) (۳۲۲) (۳۲۳) (۳۲۴) (۳۲۵) (۳۲۶) (۳۲۷) (۳۲۸) (۳۲۹) (۳۳۰) (۳۳۱) (۳۳۲) (۳۳۳) (۳۳۴) (۳۳۵) (۳۳۶) (۳۳۷) (۳۳۸) (۳۳۹) (۳۴۰) (۳۴۱) (۳۴۲) (۳۴۳) (۳۴۴) (۳۴۵) (۳۴۶) (۳۴۷) (۳۴۸) (۳۴۹) (۳۵۰) (۳۵۱) (۳۵۲) (۳۵۳) (۳۵۴) (۳۵۵) (۳۵۶) (۳۵۷) (۳۵۸) (۳۵۹) (۳۶۰) (۳۶۱) (۳۶۲) (۳۶۳) (۳۶۴) (۳۶۵) (۳۶۶) (۳۶۷) (۳۶۸) (۳۶۹) (۳۷۰) (۳۷۱) (۳۷۲) (۳۷۳) (۳۷۴) (۳۷۵) (۳۷۶) (۳۷۷) (۳۷۸) (۳۷۹) (۳۸۰) (۳۸۱) (۳۸۲) (۳۸۳) (۳۸۴) (۳۸۵) (۳۸۶) (۳۸۷) (۳۸۸) (۳۸۹) (۳۹۰) (۳۹۱) (۳۹۲) (۳۹۳) (۳۹۴) (۳۹۵) (۳۹۶) (۳۹۷) (۳۹۸) (۳۹۹) (۴۰۰) (۴۰۱) (۴۰۲) (۴۰۳) (۴۰۴) (۴۰۵) (۴۰۶) (۴۰۷) (۴۰۸) (۴۰۹) (۴۱۰) (۴۱۱) (۴۱۲) (۴۱۳) (۴۱۴) (۴۱۵) (۴۱۶) (۴۱۷) (۴۱۸) (۴۱۹) (۴۲۰) (۴۲۱) (۴۲۲) (۴۲۳) (۴۲۴) (۴۲۵) (۴۲۶) (۴۲۷) (۴۲۸) (۴۲۹) (۴۳۰) (۴۳۱) (۴۳۲) (۴۳۳) (۴۳۴) (۴۳۵) (۴۳۶) (۴۳۷) (۴۳۸) (۴۳۹) (۴۴۰) (۴۴۱) (۴۴۲) (۴۴۳) (۴۴۴) (۴۴۵) (۴۴۶) (۴۴۷) (۴۴۸) (۴۴۹) (۴۵۰) (۴۵۱) (۴۵۲) (۴۵۳) (۴۵۴) (۴۵۵) (۴۵۶) (۴۵۷) (۴۵۸) (۴۵۹) (۴۶۰) (۴۶۱) (۴۶۲) (۴۶۳) (۴۶۴) (۴۶۵) (۴۶۶) (۴۶۷) (۴۶۸) (۴۶۹) (۴۷۰) (۴۷۱) (۴۷۲) (۴۷۳) (۴۷۴) (۴۷۵) (۴۷۶) (۴۷۷) (۴۷۸) (۴۷۹) (۴۸۰) (۴۸۱) (۴۸۲) (۴۸۳) (۴۸۴) (۴۸۵) (۴۸۶) (۴۸۷) (۴۸۸) (۴۸۹) (۴۹۰) (۴۹۱) (۴۹۲) (۴۹۳) (۴۹۴) (۴۹۵) (۴۹۶) (۴۹۷) (۴۹۸) (۴۹۹) (۵۰۰) (۵۰۱) (۵۰۲) (۵۰۳) (۵۰۴) (۵۰۵) (۵۰۶) (۵۰۷) (۵۰۸) (۵۰۹) (۵۱۰) (۵۱۱) (۵۱۲) (۵۱۳) (۵۱۴) (۵۱۵) (۵۱۶) (۵۱۷) (۵۱۸) (۵۱۹) (۵۲۰) (۵۲۱) (۵۲۲) (۵۲۳) (۵۲۴) (۵۲۵) (۵۲۶) (۵۲۷) (۵۲۸) (۵۲۹) (۵۳۰) (۵۳۱) (۵۳۲) (۵۳۳) (۵۳۴) (۵۳۵) (۵۳۶) (۵۳۷) (۵۳

۱- پنجشنبه ۱۳۹۷/۱۱/۱۳

[illegible]

خزائن (۱۱۱) خزائن (۱۱۱) خزائن (۱۱۱)

— ایہ کلمہ پڑھو، سوچو

آدمی کی زندگی (۱۹۸۱) تیرہ، مہینہ، ہفت روزہ (۱۹۸۱)

۱۸۵۶ - ۱۸۵۷

(۱) دغه مخه کله نه ا
دغه مخه بېرته راځي

(۱۲) تیر و پنج (۱۱) پنج و تیر (۱۰) تیر و پنج (۹) پنج و تیر (۸) تیر و پنج (۷) پنج و تیر (۶) تیر و پنج (۵) پنج و تیر (۴) تیر و پنج (۳) پنج و تیر (۲) تیر و پنج (۱) پنج و تیر

(b) *Handwritten signature*

یہ تہیہ تہیہ ہے۔ ہلکتا ہے۔ ہلکتا ہے۔ ہلکتا ہے۔

بسم الله الرحمن الرحيم

[illegible][illegible]

اگر چه در این مبحث، در بعضی از کتب، عبارت «در بعضی از کتب» آمده است، ولی در بعضی از کتب، عبارت «در بعضی از کتب» آمده است.

[illegible]

[illegible]

٧٠٤

١٠٤

[illegible]

[illegible]

(۱) جلد اول، ص ۲۸۱، سطر ۱۰ تا ۱۴

104

ہوا ہر امر اور ہر چیز کے لئے جو حقیر اور ذلیل ہے
 اور جس کی حالت خراب ہے اور جس کی زندگی بے پرواہ ہے
 اور جس کی حالت خراب ہے اور جس کی زندگی بے پرواہ ہے
 اور جس کی حالت خراب ہے اور جس کی زندگی بے پرواہ ہے

[illegible][illegible][illegible]

مکتبہ اسلامیہ دارالعلوم دیوبند

وہو: اب نہ تو فرماتے کہ انا ایچ اے اور نہ ہی کہ میں تیرا دوست ہوں۔

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

- تہذیب و تمدن کے لیے سائنس، فن و صنعت کی ضرورت

وہ کہتا ہے کہ میں نے اپنے آپ کو بڑا ہی اچھا سمجھا تھا، لیکن اب میں نے سمجھ گیا ہے کہ میں تو بڑا ہی بُرا آدمی تھا۔

وہ صفا و صحت کی غنائی ہے اس لئے کہ اس میں کوئی عیب و نقص نہیں ہے۔

میں نے یہ سب کچھ لکھ کر اپنے دوستوں کو بھیج دیا۔ وہ بھی اس سے بہت متاثر ہوئے۔

اس کتاب کا نام "The Book of the Law" ہے۔

[illegible][illegible]

الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم منتهى الحجة والبرهان على كل من كفر بالله ورسوله

၁။ အထွေထွေအကျဉ်းချုပ်
၂။ အခြေခံသဘောတရား

[illegible][illegible]

وہاں سے لے کر آج تک جو کچھ لکھا ہے وہ سب اس کتاب میں ہے۔

[illegible]

461

[illegible]

[illegible]

(۲) حضرت علیؓ فرماتے ہیں کہ جو شخص اپنے دل سے کسی کو برا سمجھ کر کہے تو اس کا اجر اس کے برابر ہے۔
 (۳) حضرت علیؓ فرماتے ہیں کہ جو شخص اپنے دل سے کسی کو برا سمجھ کر کہے تو اس کا اجر اس کے برابر ہے۔
 (۴) حضرت علیؓ فرماتے ہیں کہ جو شخص اپنے دل سے کسی کو برا سمجھ کر کہے تو اس کا اجر اس کے برابر ہے۔

”אֲנִי הָיִיתִי מֵרֵאשִׁית”

- کی ہوگی۔ کیا کرنا چاہیں، بہن چاہیں، اور کیا کرنا چاہیں،
 بی بی، میں نے یہ سب سنا ہے، اور میں نے یہ سنا ہے، اور میں نے یہ سنا ہے،
 میں نے یہ سنا ہے، اور میں نے یہ سنا ہے، اور میں نے یہ سنا ہے،

ה'קמ"ד

[illegible]

- یہ ایک نئی دنیا ہے۔
 یہ ایک نئی دنیا ہے۔
 یہ ایک نئی دنیا ہے۔
 یہ ایک نئی دنیا ہے۔

[illegible]

- اختصار

(۱) محمد بن عبد الرحمن بن عبد الوہاب

מאמר

۱۰۰

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۱۰۰ (۱) (۲) (۳) (۴) (۵) (۶) (۷) (۸) (۹) (۱۰) (۱۱) (۱۲) (۱۳) (۱۴) (۱۵) (۱۶) (۱۷) (۱۸) (۱۹) (۲۰) (۲۱) (۲۲) (۲۳) (۲۴) (۲۵) (۲۶) (۲۷) (۲۸) (۲۹) (۳۰) (۳۱) (۳۲) (۳۳) (۳۴) (۳۵) (۳۶) (۳۷) (۳۸) (۳۹) (۴۰) (۴۱) (۴۲) (۴۳) (۴۴) (۴۵) (۴۶) (۴۷) (۴۸) (۴۹) (۵۰) (۵۱) (۵۲) (۵۳) (۵۴) (۵۵) (۵۶) (۵۷) (۵۸) (۵۹) (۶۰) (۶۱) (۶۲) (۶۳) (۶۴) (۶۵) (۶۶) (۶۷) (۶۸) (۶۹) (۷۰) (۷۱) (۷۲) (۷۳) (۷۴) (۷۵) (۷۶) (۷۷) (۷۸) (۷۹) (۸۰) (۸۱) (۸۲) (۸۳) (۸۴) (۸۵) (۸۶) (۸۷) (۸۸) (۸۹) (۹۰) (۹۱) (۹۲) (۹۳) (۹۴) (۹۵) (۹۶) (۹۷) (۹۸) (۹۹) (۱۰۰)

[illegible]

ہر کسب کی۔
 صاف و شفاف نظم کے ذریعہ سے ظہور کی ضرورت آتی ہے۔
 صفائی اور پختگی سے جو بھی بہت سی باتیں کہیں اور اس قدر غائی ہے کہ اس

تیسری بات - ہر شخص کو اس بات پر آمادہ ہونا چاہیے کہ اس کی زندگی میں جو کچھ ہو گا وہ اس کی مرضی کے خلاف نہیں ہو گا۔ بلکہ اس کی مرضی کے مطابق ہو گا۔ اس لیے اس کو اپنی مرضی کے مطابق زندگی گزارنی چاہیے۔

५३-

[illegible]

جہاں کمال کی پستی ہے

[illegible]

۱۔ حضرت ابراہیمؑ کے پیغمبر ہونے کا بیان

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۱۔ وہ شخص جو کہ اپنے آپ کو خدا کا بندہ کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۲۔ وہ شخص جو کہ اپنے آپ کو اللہ کے بندے کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۳۔ وہ شخص جو کہ اپنے آپ کو اللہ کے بندے کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۴۔ وہ شخص جو کہ اپنے آپ کو اللہ کے بندے کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۵۔ وہ شخص جو کہ اپنے آپ کو اللہ کے بندے کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۶۔ وہ شخص جو کہ اپنے آپ کو اللہ کے بندے کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۷۔ وہ شخص جو کہ اپنے آپ کو اللہ کے بندے کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۸۔ وہ شخص جو کہ اپنے آپ کو اللہ کے بندے کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۹۔ وہ شخص جو کہ اپنے آپ کو اللہ کے بندے کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۱۰۔ وہ شخص جو کہ اپنے آپ کو اللہ کے بندے کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔

[illegible]

(b) سمجھو کہ کیا یہ سب باتیں سچ ہیں؟

///

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

741

[illegible]

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

- ستره کر، اور جو کچھ اس کی طرف سے لکھا گیا ہے وہ خیرات ہے۔

مصر اور بغداد میں ایک اور خط جو کوفی ہے لے کر تیسرے قند سے لے کر چوتھے تک اور پھر دہلی و لاہور تک پہنچا دیا۔

۱۱۔ اہل حق کی روئے ختمیائی اور خجندیہ بن سب سہادت و عزت و عظمیٰ و اہل اہل
عالم کی روئے ختمیائی اور خجندیہ بن سب سہادت و عزت و عظمیٰ و اہل اہل

ہاں! یہ سب کچھ ہے۔ اگر آپ اس سے متفق ہیں تو اسے اپنی زندگی میں لے لیں۔

دولتِ دینی آزادی، خدا تعالیٰ نے ان کو عطا کی ہے، اس کو بغیرِ دین سے

جس کا تعلق تھی وہ اس وقت کے لئے بے اثر ہو گیا تھا۔

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

یہ سراسر مہربانی کا مظاہرہ ہے۔ یہ سراسر مہربانی کا مظاہرہ ہے۔ یہ سراسر مہربانی کا مظاہرہ ہے۔

یہ سراسر مہربانی کا مظاہرہ ہے۔ یہ سراسر مہربانی کا مظاہرہ ہے۔ یہ سراسر مہربانی کا مظاہرہ ہے۔

یہ سراسر مہربانی کا مظاہرہ ہے۔ یہ سراسر مہربانی کا مظاہرہ ہے۔ یہ سراسر مہربانی کا مظاہرہ ہے۔

یہ سراسر مہربانی کا مظاہرہ ہے۔

یہ سراسر مہربانی کا مظاہرہ ہے۔ یہ سراسر مہربانی کا مظاہرہ ہے۔ یہ سراسر مہربانی کا مظاہرہ ہے۔

یہ سراسر مہربانی کا مظاہرہ ہے۔

۱۔ تہذیب و تمدن کی بنیاد پر انسانی تہذیب و تمدن کی بنیاد ہے۔
 ۲۔ تہذیب و تمدن کی بنیاد پر انسانی تہذیب و تمدن کی بنیاد ہے۔
 ۳۔ تہذیب و تمدن کی بنیاد پر انسانی تہذیب و تمدن کی بنیاد ہے۔
 ۴۔ تہذیب و تمدن کی بنیاد پر انسانی تہذیب و تمدن کی بنیاد ہے۔
 ۵۔ تہذیب و تمدن کی بنیاد پر انسانی تہذیب و تمدن کی بنیاد ہے۔
 ۶۔ تہذیب و تمدن کی بنیاد پر انسانی تہذیب و تمدن کی بنیاد ہے۔
 ۷۔ تہذیب و تمدن کی بنیاد پر انسانی تہذیب و تمدن کی بنیاد ہے۔
 ۸۔ تہذیب و تمدن کی بنیاد پر انسانی تہذیب و تمدن کی بنیاد ہے۔
 ۹۔ تہذیب و تمدن کی بنیاد پر انسانی تہذیب و تمدن کی بنیاد ہے۔
 ۱۰۔ تہذیب و تمدن کی بنیاد پر انسانی تہذیب و تمدن کی بنیاد ہے۔

کی نسبت سے وہ بڑا ہی خوش حال و خوش مزاج رہا۔ وہ اپنے تمام مال و دولت کو اپنے
 بیوی کے نام پر کر دیا۔ اور اپنے بیوی کے نام پر ہی اپنے تمام مال و دولت کو
 کر دیا۔ اور اپنے بیوی کے نام پر ہی اپنے تمام مال و دولت کو کر دیا۔
 اور اپنے بیوی کے نام پر ہی اپنے تمام مال و دولت کو کر دیا۔ اور اپنے
 بیوی کے نام پر ہی اپنے تمام مال و دولت کو کر دیا۔ اور اپنے بیوی کے
 نام پر ہی اپنے تمام مال و دولت کو کر دیا۔ اور اپنے بیوی کے نام پر
 ہی اپنے تمام مال و دولت کو کر دیا۔ اور اپنے بیوی کے نام پر ہی اپنے
 تمام مال و دولت کو کر دیا۔ اور اپنے بیوی کے نام پر ہی اپنے تمام مال
 و دولت کو کر دیا۔ اور اپنے بیوی کے نام پر ہی اپنے تمام مال و دولت
 کو کر دیا۔ اور اپنے بیوی کے نام پر ہی اپنے تمام مال و دولت کو کر
 دیا۔ اور اپنے بیوی کے نام پر ہی اپنے تمام مال و دولت کو کر دیا۔

[illegible]

ہمارے ہاں ایک ایسی غیر متروک روایت ہے کہ ہر شخص کو اپنے لیے ایک خاص مقام کا ہونا چاہیے۔ اگرچہ اس میں بھی بعض باتیں ہیں جو ہم پر غور کرنے کی ہیں۔ مثلاً اگرچہ اس میں بھی بعض باتیں ہیں جو ہم پر غور کرنے کی ہیں۔ مثلاً اگرچہ اس میں بھی بعض باتیں ہیں جو ہم پر غور کرنے کی ہیں۔

ہے، چاہا اترش از کوکس تہ تیغ
 لہو سچہ تہ تیغ تہ تیغ، انرا نہ تہ
 ہے، ہر ای مو کی، و ان تہ تیغ
 ہر ای مو کی، و ان تہ تیغ، و ان تہ تیغ
 ہے، ہر ای مو کی، و ان تہ تیغ
 ہے، ہر ای مو کی، و ان تہ تیغ
 ہے، ہر ای مو کی، و ان تہ تیغ
 ہے، ہر ای مو کی، و ان تہ تیغ

ہے، ہر ای مو کی، و ان تہ تیغ
 ہے، ہر ای مو کی، و ان تہ تیغ
 ہے، ہر ای مو کی، و ان تہ تیغ
 ہے، ہر ای مو کی، و ان تہ تیغ
 ہے، ہر ای مو کی، و ان تہ تیغ
 ہے، ہر ای مو کی، و ان تہ تیغ
 ہے، ہر ای مو کی، و ان تہ تیغ
 ہے، ہر ای مو کی، و ان تہ تیغ

✓ 1

[illegible][illegible]

[illegible]

۱- در مورد سوره بقره، چه چیز را از کتاب می بینید؟

[illegible]

۱۔ اے اللہ! میں نے اپنے لیے کمال کی چیزیں چاہیں ہیں۔
 ۲۔ اے اللہ! میں نے اپنے لیے کمال کی چیزیں چاہیں ہیں۔
 ۳۔ اے اللہ! میں نے اپنے لیے کمال کی چیزیں چاہیں ہیں۔
 ۴۔ اے اللہ! میں نے اپنے لیے کمال کی چیزیں چاہیں ہیں۔
 ۵۔ اے اللہ! میں نے اپنے لیے کمال کی چیزیں چاہیں ہیں۔
 ۶۔ اے اللہ! میں نے اپنے لیے کمال کی چیزیں چاہیں ہیں۔
 ۷۔ اے اللہ! میں نے اپنے لیے کمال کی چیزیں چاہیں ہیں۔
 ۸۔ اے اللہ! میں نے اپنے لیے کمال کی چیزیں چاہیں ہیں۔
 ۹۔ اے اللہ! میں نے اپنے لیے کمال کی چیزیں چاہیں ہیں۔
 ۱۰۔ اے اللہ! میں نے اپنے لیے کمال کی چیزیں چاہیں ہیں۔

”وہ کہہ کر لمبی دیر نہ ہوئی کہ

[illegible]

ہمہ چکر چکر چکر

ہرگز نہ کہ ان کے لئے اس طرح کی تعلیم کی ضرورت ہے بلکہ ان کی تعلیم کے لئے اس طرح کی تعلیم کی ضرورت ہے۔

جہانگیر ۱۵۱۰ء

[illegible]

۱. استخراج از این کتاب

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible]

[illegible]

۱- کتب و مجلہات

[illegible]

وہاں پہنچ کر اس نے اپنے دوستوں کو بتایا کہ میں نے ایک نیا مکان خریدا ہے جس کا نام ہے "نیا مکان"۔

[illegible]

(۱) اچھا (۲) برا (۳) خیر (۴) شر (۵) نیک (۶) بد (۷) سچ (۸) جھوٹ (۹) حق (۱۰) باطل (۱۱) علم (۱۲) نادانی (۱۳) شرف (۱۴) ذلت (۱۵) غنا (۱۶) فقر (۱۷) صحت (۱۸) بیماری (۱۹) خوشحال (۲۰) بدحال (۲۱) جوان (۲۲) بوڑھا (۲۳) نوجوان (۲۴) بزرگ (۲۵) چھوٹا (۲۶) بڑا (۲۷) چھوٹا (۲۸) بڑا (۲۹) چھوٹا (۳۰) بڑا (۳۱) چھوٹا (۳۲) بڑا (۳۳) چھوٹا (۳۴) بڑا (۳۵) چھوٹا (۳۶) بڑا (۳۷) چھوٹا (۳۸) بڑا (۳۹) چھوٹا (۴۰) بڑا (۴۱) چھوٹا (۴۲) بڑا (۴۳) چھوٹا (۴۴) بڑا (۴۵) چھوٹا (۴۶) بڑا (۴۷) چھوٹا (۴۸) بڑا (۴۹) چھوٹا (۵۰) بڑا (۵۱) چھوٹا (۵۲) بڑا (۵۳) چھوٹا (۵۴) بڑا (۵۵) چھوٹا (۵۶) بڑا (۵۷) چھوٹا (۵۸) بڑا (۵۹) چھوٹا (۶۰) بڑا (۶۱) چھوٹا (۶۲) بڑا (۶۳) چھوٹا (۶۴) بڑا (۶۵) چھوٹا (۶۶) بڑا (۶۷) چھوٹا (۶۸) بڑا (۶۹) چھوٹا (۷۰) بڑا (۷۱) چھوٹا (۷۲) بڑا (۷۳) چھوٹا (۷۴) بڑا (۷۵) چھوٹا (۷۶) بڑا (۷۷) چھوٹا (۷۸) بڑا (۷۹) چھوٹا (۸۰) بڑا (۸۱) چھوٹا (۸۲) بڑا (۸۳) چھوٹا (۸۴) بڑا (۸۵) چھوٹا (۸۶) بڑا (۸۷) چھوٹا (۸۸) بڑا (۸۹) چھوٹا (۹۰) بڑا (۹۱) چھوٹا (۹۲) بڑا (۹۳) چھوٹا (۹۴) بڑا (۹۵) چھوٹا (۹۶) بڑا (۹۷) چھوٹا (۹۸) بڑا (۹۹) چھوٹا (۱۰۰) بڑا

[illegible]

ہیں وہ اپنے بارے میں اس قدر اطمینان رکھتے ہیں کہ ان کے لئے کسی اور چیز کی ضرورت نہیں ہے۔ ان کے لئے یہ سب کافی ہے۔ ان کے لئے یہ سب کافی ہے۔ ان کے لئے یہ سب کافی ہے۔

[illegible]

(۱۰) اے جو اللہ کی راہ میں جان و مال کی قربانی کرے گا، میں اس کی پوری قیمت دے دوں گا۔
 (۱۱) اے جو اللہ کی راہ میں جان و مال کی قربانی کرے گا، میں اس کی پوری قیمت دے دوں گا۔
 (۱۲) اے جو اللہ کی راہ میں جان و مال کی قربانی کرے گا، میں اس کی پوری قیمت دے دوں گا۔

(۱) اے اللہ! میری زندگی میں جو کچھ ہو گیا ہے اس کی سب سے بڑی وجہ تو یہ ہے کہ میں نے تجھے نہیں پہچان لیا۔

(1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) (11) (12) (13) (14) (15) (16) (17) (18) (19) (20) (21) (22) (23) (24) (25) (26) (27) (28) (29) (30) (31) (32) (33) (34) (35) (36) (37) (38) (39) (40) (41) (42) (43) (44) (45) (46) (47) (48) (49) (50) (51) (52) (53) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62) (63) (64) (65) (66) (67) (68) (69) (70) (71) (72) (73) (74) (75) (76) (77) (78) (79) (80) (81) (82) (83) (84) (85) (86) (87) (88) (89) (90) (91) (92) (93) (94) (95) (96) (97) (98) (99) (100)

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين

یہ سراسر ایک نئی چیز ہے۔ اگرچہ ان کے مروجہ نام ہیں۔ لیکن یہ ایک نیا ہیرو ہے۔

میتواند از این جهت که در این کتاب آمده است

بسم الله الرحمن الرحيم

وہی کہ تم کہہ رہے ہو، یہی ہے جو ان کے لئے ہے، اور یہی ہے جو ان کے لئے ہے،

[illegible]

برای

تہاں پہنچا جو مولانا خجندیہ کے ہاتھ
 تہاں پہنچا جو مولانا خجندیہ کے ہاتھ
 تہاں پہنچا جو مولانا خجندیہ کے ہاتھ
 تہاں پہنچا جو مولانا خجندیہ کے ہاتھ

۱۔ یہی ہے جو اس نے کہتا ہے کہ میں نے اپنے رب کو دیکھا ہے۔
 ۲۔ یہی ہے جو اس نے کہتا ہے کہ میں نے اپنے رب کو دیکھا ہے۔
 ۳۔ یہی ہے جو اس نے کہتا ہے کہ میں نے اپنے رب کو دیکھا ہے۔
 ۴۔ یہی ہے جو اس نے کہتا ہے کہ میں نے اپنے رب کو دیکھا ہے۔
 ۵۔ یہی ہے جو اس نے کہتا ہے کہ میں نے اپنے رب کو دیکھا ہے۔
 ۶۔ یہی ہے جو اس نے کہتا ہے کہ میں نے اپنے رب کو دیکھا ہے۔
 ۷۔ یہی ہے جو اس نے کہتا ہے کہ میں نے اپنے رب کو دیکھا ہے۔
 ۸۔ یہی ہے جو اس نے کہتا ہے کہ میں نے اپنے رب کو دیکھا ہے۔
 ۹۔ یہی ہے جو اس نے کہتا ہے کہ میں نے اپنے رب کو دیکھا ہے۔
 ۱۰۔ یہی ہے جو اس نے کہتا ہے کہ میں نے اپنے رب کو دیکھا ہے۔

[illegible]

[illegible]

۱۔ ہمارے دل میں ہے کہ ہم نے جو کچھ کیا ہے وہ سب اللہ کے فضل سے ہے۔
 ۲۔ ہم نے جو کچھ کیا ہے وہ سب اللہ کے فضل سے ہے۔
 ۳۔ ہم نے جو کچھ کیا ہے وہ سب اللہ کے فضل سے ہے۔
 ۴۔ ہم نے جو کچھ کیا ہے وہ سب اللہ کے فضل سے ہے۔
 ۵۔ ہم نے جو کچھ کیا ہے وہ سب اللہ کے فضل سے ہے۔
 ۶۔ ہم نے جو کچھ کیا ہے وہ سب اللہ کے فضل سے ہے۔
 ۷۔ ہم نے جو کچھ کیا ہے وہ سب اللہ کے فضل سے ہے۔
 ۸۔ ہم نے جو کچھ کیا ہے وہ سب اللہ کے فضل سے ہے۔
 ۹۔ ہم نے جو کچھ کیا ہے وہ سب اللہ کے فضل سے ہے۔
 ۱۰۔ ہم نے جو کچھ کیا ہے وہ سب اللہ کے فضل سے ہے۔

۱۔ ہر آدمی کو اپنے آپ کو جاننا چاہیے کہ وہ کون سا آدمی ہے
 ۲۔ ہر آدمی کو اپنے آپ کو جاننا چاہیے کہ وہ کون سا آدمی ہے
 ۳۔ ہر آدمی کو اپنے آپ کو جاننا چاہیے کہ وہ کون سا آدمی ہے
 ۴۔ ہر آدمی کو اپنے آپ کو جاننا چاہیے کہ وہ کون سا آدمی ہے
 ۵۔ ہر آدمی کو اپنے آپ کو جاننا چاہیے کہ وہ کون سا آدمی ہے
 ۶۔ ہر آدمی کو اپنے آپ کو جاننا چاہیے کہ وہ کون سا آدمی ہے
 ۷۔ ہر آدمی کو اپنے آپ کو جاننا چاہیے کہ وہ کون سا آدمی ہے
 ۸۔ ہر آدمی کو اپنے آپ کو جاننا چاہیے کہ وہ کون سا آدمی ہے
 ۹۔ ہر آدمی کو اپنے آپ کو جاننا چاہیے کہ وہ کون سا آدمی ہے
 ۱۰۔ ہر آدمی کو اپنے آپ کو جاننا چاہیے کہ وہ کون سا آدمی ہے

[illegible][illegible]

۱۲۱- ای که در کمال کمال است
 ۱۲۲- ای که در کمال کمال است
 ۱۲۳- ای که در کمال کمال است
 ۱۲۴- ای که در کمال کمال است
 ۱۲۵- ای که در کمال کمال است
 ۱۲۶- ای که در کمال کمال است
 ۱۲۷- ای که در کمال کمال است
 ۱۲۸- ای که در کمال کمال است
 ۱۲۹- ای که در کمال کمال است
 ۱۳۰- ای که در کمال کمال است

[illegible]

ایامی سترگ چرخ بازیگر
 آید ز باده خمار بازیگر
 ایامی سترگ چرخ بازیگر
 آید ز باده خمار بازیگر

۱- از آنکه در این کتاب
 ۲- از آنکه در این کتاب
 ۳- از آنکه در این کتاب
 ۴- از آنکه در این کتاب
 ۵- از آنکه در این کتاب
 ۶- از آنکه در این کتاب
 ۷- از آنکه در این کتاب
 ۸- از آنکه در این کتاب
 ۹- از آنکه در این کتاب
 ۱۰- از آنکه در این کتاب

انا بانی ستر کج پناهی تنه کبریا
 از آنکه از ستر کج پناهی تنه کبریا
 از آنکه از ستر کج پناهی تنه کبریا

امروزه در سراسر کشور از این قند کبریت استفاده می‌گردد

[illegible]

[illegible][illegible]

۱- کتب و نسخ خطی موجود در کتابخانه، به چه زبان و به چه خطی است؟
۲- کتب و نسخ خطی موجود در کتابخانه، به چه زبان و به چه خطی است؟

[illegible]

میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے۔ میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے۔ میں نے یہ سب کچھ دیکھا ہے۔

۱- در کتابی که در دسترس است، در کتابخانه

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible][illegible]

آتا ہے جس سے روئے زمین بے غم
 آتا ہے جس سے روئے زمین بے غم
 آتا ہے جس سے روئے زمین بے غم
 آتا ہے جس سے روئے زمین بے غم
 آتا ہے جس سے روئے زمین بے غم
 آتا ہے جس سے روئے زمین بے غم
 آتا ہے جس سے روئے زمین بے غم
 آتا ہے جس سے روئے زمین بے غم
 آتا ہے جس سے روئے زمین بے غم
 آتا ہے جس سے روئے زمین بے غم

میں نے ان کی نظروں کی طرف دیکھا تو ان کی آنکھوں میں آنسو تھے۔ انہوں نے کہا کہ میں نے تم کو پہچان لیا ہے۔ تم میرے بچے ہو۔

خوابے اپنے دل و دستا کے
کے اندر اپنے ہاتھ کے
نہیں جس کو کہانی و خواہش کہ
کرتا ہے جس کو کہانی کہ
نہیں جس کو کہانی کہ

تہ چیتہ تہ کتبہ کر کے لکھو
تہ چیتہ تہ کتبہ کر کے لکھو

۱۰۸
تہ تمبھوچہ درجہ پنجم و ششم
تہ تمبھوچہ درجہ اول و دوم
۱۰۹

اے اے خجندیہ کی تیرے خجندیہ
 اے اے خجندیہ کی تیرے خجندیہ
 اے اے خجندیہ کی تیرے خجندیہ
 اے اے خجندیہ کی تیرے خجندیہ

حقیت و حقیقت و حقیقت و حقیقت
حقیت و حقیقت و حقیقت و حقیقت

شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں

شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں

شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں

شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں
 شران اکیس قیامت ہے اس میں

[illegible]

[illegible]

7.5-

[illegible]

[illegible]

[illegible][illegible]

- و ہر اتنا نتیجہ ہونی کو کہ دہائی اور ستر تین
 ہی ہے۔ نتیجہ کو اس کی تین تہیں اور ایک تہیں کہہ سکتے ہیں۔ اور اگر اس سے زیادہ ہو جائے تو اسے چار تہیں کہہ سکتے ہیں۔
 نتیجہ ہونی کو کہ دہائی اور ستر تین ہی ہے۔ نتیجہ کو اس کی تین تہیں اور ایک تہیں کہہ سکتے ہیں۔ اور اگر اس سے زیادہ ہو جائے تو اسے چار تہیں کہہ سکتے ہیں۔
 نتیجہ ہونی کو کہ دہائی اور ستر تین ہی ہے۔ نتیجہ کو اس کی تین تہیں اور ایک تہیں کہہ سکتے ہیں۔ اور اگر اس سے زیادہ ہو جائے تو اسے چار تہیں کہہ سکتے ہیں۔

[illegible]

۱۔ اہل اسلام صحابہ کرامؓ نے جو کچھ فرمایا ہے وہ سب صحیح ہے۔
 ۲۔ اہل اسلام صحابہ کرامؓ نے جو کچھ فرمایا ہے وہ سب صحیح ہے۔
 ۳۔ اہل اسلام صحابہ کرامؓ نے جو کچھ فرمایا ہے وہ سب صحیح ہے۔
 ۴۔ اہل اسلام صحابہ کرامؓ نے جو کچھ فرمایا ہے وہ سب صحیح ہے۔
 ۵۔ اہل اسلام صحابہ کرامؓ نے جو کچھ فرمایا ہے وہ سب صحیح ہے۔
 ۶۔ اہل اسلام صحابہ کرامؓ نے جو کچھ فرمایا ہے وہ سب صحیح ہے۔
 ۷۔ اہل اسلام صحابہ کرامؓ نے جو کچھ فرمایا ہے وہ سب صحیح ہے۔
 ۸۔ اہل اسلام صحابہ کرامؓ نے جو کچھ فرمایا ہے وہ سب صحیح ہے۔
 ۹۔ اہل اسلام صحابہ کرامؓ نے جو کچھ فرمایا ہے وہ سب صحیح ہے۔
 ۱۰۔ اہل اسلام صحابہ کرامؓ نے جو کچھ فرمایا ہے وہ سب صحیح ہے۔

[illegible]

۱۔ ہمیں یہ بات یاد رہے کہ ہمیں ہر لمحہ اپنے لیے کچھ کرنا ہے۔
۲۔ ہمیں یہ بات یاد رہے کہ ہمیں ہر لمحہ اپنے لیے کچھ کرنا ہے۔
۳۔ ہمیں یہ بات یاد رہے کہ ہمیں ہر لمحہ اپنے لیے کچھ کرنا ہے۔
۴۔ ہمیں یہ بات یاد رہے کہ ہمیں ہر لمحہ اپنے لیے کچھ کرنا ہے۔
۵۔ ہمیں یہ بات یاد رہے کہ ہمیں ہر لمحہ اپنے لیے کچھ کرنا ہے۔
۶۔ ہمیں یہ بات یاد رہے کہ ہمیں ہر لمحہ اپنے لیے کچھ کرنا ہے۔
۷۔ ہمیں یہ بات یاد رہے کہ ہمیں ہر لمحہ اپنے لیے کچھ کرنا ہے۔
۸۔ ہمیں یہ بات یاد رہے کہ ہمیں ہر لمحہ اپنے لیے کچھ کرنا ہے۔
۹۔ ہمیں یہ بات یاد رہے کہ ہمیں ہر لمحہ اپنے لیے کچھ کرنا ہے۔
۱۰۔ ہمیں یہ بات یاد رہے کہ ہمیں ہر لمحہ اپنے لیے کچھ کرنا ہے۔

۱۔ وہ جو اپنے آپ کو خدا کا بندہ کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۲۔ وہ جو اپنے آپ کو اللہ کا بندہ کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۳۔ وہ جو اپنے آپ کو اللہ کا بندہ کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۴۔ وہ جو اپنے آپ کو اللہ کا بندہ کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۵۔ وہ جو اپنے آپ کو اللہ کا بندہ کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۶۔ وہ جو اپنے آپ کو اللہ کا بندہ کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۷۔ وہ جو اپنے آپ کو اللہ کا بندہ کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۸۔ وہ جو اپنے آپ کو اللہ کا بندہ کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۹۔ وہ جو اپنے آپ کو اللہ کا بندہ کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔
 ۱۰۔ وہ جو اپنے آپ کو اللہ کا بندہ کہتا ہے اور اللہ کے بندے کے طور پر زندگی بسر کرتا ہے۔

7

[illegible][illegible]

جہنم کے لوگوں کو، یہ ہے۔

فہرست کتب انجمن ترقی اردو

نام کتاب قیمت

مقالاتِ حالی (حصہ اول)، (از مولانا حالی مرحوم)، مجلد چار روپے غیر مجلد سارے تین روپے۔	اردو کی ابتدائی نشوونما میں مصوفیلے کرام کا کام (از مولانا عبدالحق)، غیر مجلد آٹھ آنے۔
مرحوم دہلی کلج (از مولانا عبدالحق)،	غیر مجلد ایک روپیہ آٹھ آنے۔
تذکرہ ریختہ گویاں (از گردیزی)،	مجلد ایک روپیہ چار آنے غیر مجلد چودہ آنے۔
محررین شعراء۔ (از قاضی نور الدین فائق)،	مجلد ایک روپیہ چار آنے غیر مجلد چودہ آنے۔
تذکرہ ہندی (از مصطفیٰ)،	مجلد دو روپے غیر مجلد ایک روپیہ دس آنے۔
ریاض الفصحاء (از مصطفیٰ)،	مجلد دو روپے آٹھ آنے غیر مجلد دو روپے۔
عقدِ ثریا (از مصطفیٰ)،	مجلد ایک روپیہ دو آنے غیر مجلد بارہ آنے۔
دریائے لطافت (از سید انصار)،	مجلد تین روپے غیر مجلد دو روپے آٹھ آنے۔
گلِ عجائب (تذکرہ ازمنہ اور نگ آبادی)،	مجلد ایک روپیہ دس آنے غیر مجلد ایک روپیہ دو آنے۔
خطباتِ گارسان و ماسی	مجلد پانچ روپے غیر مجلد چار روپے آٹھ آنے۔
نکات الشعراء (تذکرہ از میر تقی میر)	مجلد دو روپے چار آنے غیر مجلد ایک روپیہ۔
دیوانِ تاباں (از عبدالحق تاباں)،	مجلد دو روپے چار آنے غیر مجلد ایک روپیہ بارہ آنے۔

المش
انجمن ترقی اردو۔ اورنگ آباد۔ دکن